

בשפלות עצמו, ורוצה לרחם על נפשו, נתעורר בו הנקודה הפנימיות שבו, ויוכל לתקן את כל אשר העוה, בכח "אני ה' לא שנית וגו'". ובכח נקודה הלז יוכל לבוא למדרגה גדולה, להיות בנין חדש. ועל ידי התעוררות הלז, שבא לאדם לרחם על נפשו, מתעורר כנגדו י"ג מכילין דרחמי, להיות לו לעזר ולסעד, שיוכל להתגבר כנגד היצר שהשתקע בו מקודם.

וזדון ופרצו חומות מגדלי, היינו: השני חומות, הלשון השינים והשפתיים, שהם מרומזים כנגד תורה שבכתב ותורה שבעל פה, שהיו רוצים לבטל זאת. וידוע שי"ג פרצות פרצו בחומת בית המקדש (מדות פ"ב מ"ג), ורצו לבטל ח"ו את י"ג מכילין דרחמי מישראל. וטמאו כל השמנים, היינו: שנמלו מישראל כל הארה והחכמות שלהם, כי שמן רומז על חכמה כנודע (מנחות פה:), ולא נשאר רק פך אחד שמן. וזה מרומז על הנקודה הפנימית הנשארת לבר, ששם אין מגע נכרי, ועל ידי זה נצמח כל הנס.

ובזה מתורץ מה שנאמר 'קנקנים' ולא פכים, כלשון הגמרא: ומצאו פך. אלא תיבת קנקן בגימטריא ברחמים, היינו: במדות הרחמים על גפש החיוני, על ידי זה נתעורר באדם הנקודה הפנימית, ומעורר על ידי זה י"ג מכילין דרחמי. וזה נעשה גם לשושנים, כשושנה זו שיש בה י"ג עלין. המרומזים כנגד י"ג מכילין דרחמי - כמו כן היה מתעורר אז על הדור ההוא, והוא בחינת אימא עילאה. והכל היה על ידי כח חשמונאי ובניו, שהיו צדיקים גמורים, והיה כוחם רב לעורר בכל איש ואיש מישראל את הנקודה הפנימית שבלב, ולהיות כל אחד בנין חדש כנ"ל.

ולכן נאמר אזי בימי חשמונים דוקא, שהם היו יכולים לעמוד בזה הנסיון:

בני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורגנים. יבואר על פי מה שתקנו חז"ל בברכות קריאת שמע: ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים וכו'. והם ח' מדות, כנגד השבע מדות, שהם נמשכים מכח בינה ובכללם הם שמונה. ונקראת אמא עילאה, שממנה נולדו הזי"ן מדות, ובשני מדות אהבה ויראה, בהם נכלל כל השבע מדות. ועיקר מדת אהבה הוא: שלא לאהוב אהבה רעה חלילה, רק אהבת הבורא יתברך שמו, ולעשות רצונו לבר, ולדבק לצדיקי הדור. ומדת היראה הוא: שלא לירא משום אדם בעולם, רק מהבורא יתברך שמו לברו, ולשנוא עוברי רצונו, והרוצים לעשות לכנסת ישראל רע ח"ו.

והוא הפירוש בני בינה, היינו: השבע מדות, אשר כולם נמשכים מבינה, ובכללם הם כולם ימי שמונה קבעו שיר, היא אהבה, כמאמר הכתוב (תהלים קמט א): "שירו לה' שיר חדש תהלתו בקהל חסידים". ורגנים, מרומז על מדת יראה, לשנוא לעוברי רצונו, כמאמר הכתוב (משלי יא י): "ובאבוד רשעים רנה", רק לירא מהבורא יתברך שמו לברו:

אמרו חז"ל (שבת כג.): אכסנאי חייב כנר חנוכה. נוכל לומר שמוסב על תלמיד אצל הרב, שלא יסמוך התלמיד בעבודתו על הרב לבר, אלא הוא מחויב גם כן כנר חנוכה.